

Quickscan
Herinrichting
Verpleeghuis Den Weeligenberg
gemeente Hillegom

september 2009

In opdracht van Zorgbalans

van den **Bijtel** ecologisch **o**nderzoek

Quickscan

Herinrichting

Verpleeghuis Den Weeligenberg

gemeente Hillegom

In opdracht van Zorgbalans

Tekst:	H.J.V. van den Bijtel
Fotografie:	Adviesbureau Haver Droeze (HD) & H.J.V. van den Bijtel (HB)
Beopublicatie:	200922
September 2009	
Omslagfoto:	het tijdelijke gebouw bestaande uit twee bouwlagen (HD)

van den **Bijtel** ecologisch **o**nderzoek

Uilenkamp 22

3972 XS Driebergen-Rijsenburg

tel./fax 0343 – 521021

e-mail h.j.v.vdbijtel@planet.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Werkwijze	1
2	Gebiedsbeschrijving	1
2.1	Ligging en begrenzing	1
2.2	Inrichting	2
3	De plannen in relatie tot de natuurwaarden en wet- en regelgeving	3
3.1	De plannen voor het gebied	3
3.2	De natuurwaarden van het plangebied	3
3.3	Beschermde soorten	4
3.4	De plannen en de Flora- en Faunawet	5
3.5	De plannen en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	6
4	Conclusies	7
5	Geraadpleegde literatuur	9

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op dit moment worden er plannen ontwikkeld voor de herinrichting van de bebouwing van het verpleeghuis Den Weeligenberg in Hillegom. Deze herinrichting bestaat uit het vervangen van een tweetal als tijdelijk gebouwde gebouwen door één permanent gebouw, direct naast de bestaande bebouwing. Ten behoeve van deze plannen dient middels een quickscan te worden nagegaan of er op het terrein beschermde planten- en diersoorten voorkomen die schade zouden kunnen ondervinden van de voorgenomen ingrepen.

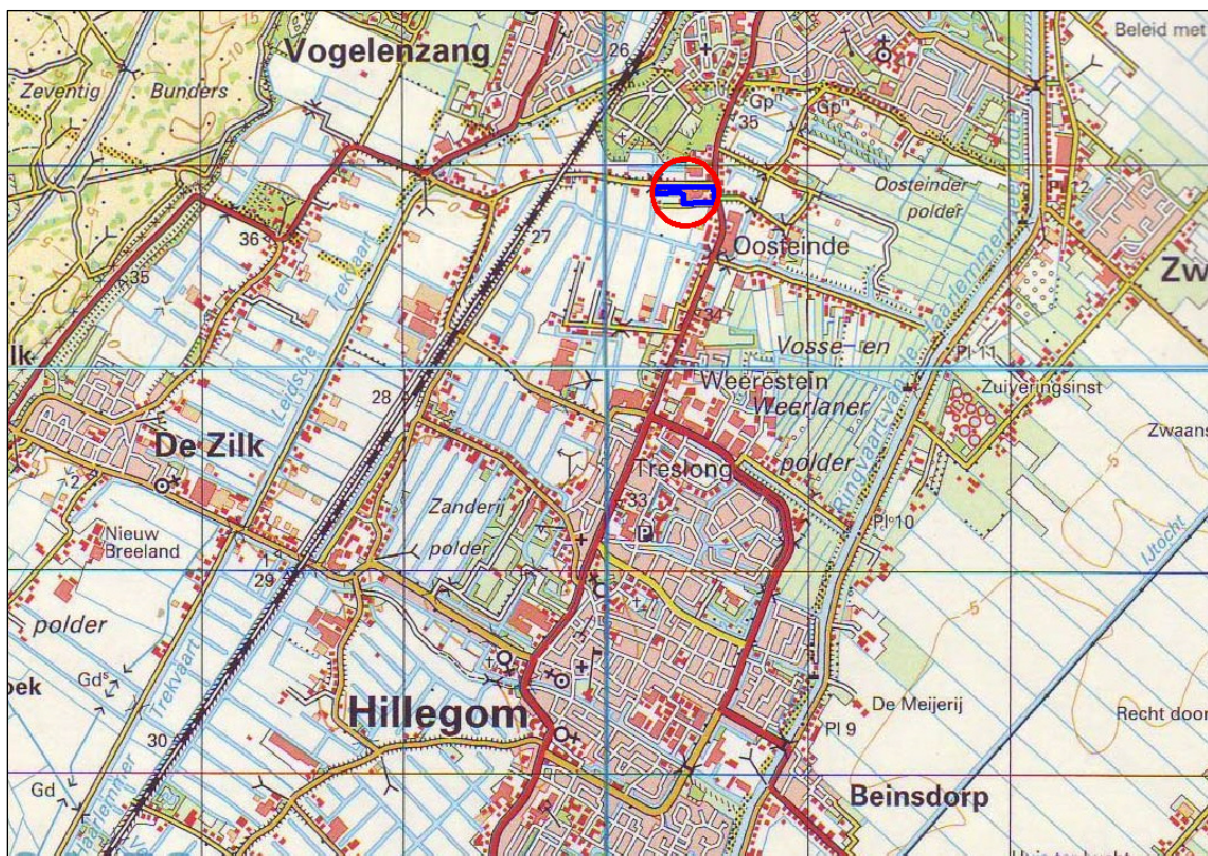
1.2 Werkwijze

De quickscan is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens over het voorkomen van flora en fauna en een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Deze habitatgeschiktheidsbeoordeling is uitgevoerd op basis van gedetailleerde veldinformatie die is verzameld door medewerkers van Adviesbureau Haver Droeze in samenspraak met de opsteller van de quickscan.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging en begrenzing

Het verpleeghuis Den Weeligenberg ligt aan de Nieuweweg 1 in Hillegom (figuur 1). Het verpleeghuis ligt in een strook met bebouwing aan weersijden van de Haarlemmerstraat. Deze bebouwing bestaat deels uit woonhuizen en deels uit bedrijven, waaronder het Ford-museum.

Figuur 1. Ligging plangebied (blauw omlijnd)

Schaal overzichtskaart 1 : 75.000

Copyright 2004 Dienst voor het Kadaster en Openbare Registers, Apeldoorn

Het terrein van het verpleeghuis wordt aan de noordzijde begrensd door de Nieuweweg. Ten noorden van deze weg liggen enkele bedrijfspanden en woonhuizen met daaromheen akkers en graslanden. Op ruim honderd meter ten noorden van het verpleeghuis ligt het bos Vogelzang. Aan de oostzijde wordt het terrein van het verpleeghuis begrensd door de Haarlemmerstraat en de langs deze weg gelegen bebouwing, en aan de zuidzijde door een zijweg van de Haarlemmerstraat en een watergang die de grens vormt met een akkercomplex dat gebruikt wordt voor de teelt van bloembollen. Aan de westzijde wordt het terrein van het verpleeghuis begrensd door een hoofdwatergang. Ten westen van deze watergang strekt zich een gebied met akkers (bollenvelden) en verspreide agrarische bedrijven uit. Dit agrarische gebied wordt in het westen begrensd door de Kennemerduinen en de Amsterdamse Waterleidingduinen, die op ruim 1900 meter van het verpleeghuis liggen.

De oppervlakte van het terrein van het verpleeghuis bedraagt ongeveer 1,7 ha.

2.2 Inrichting

Het terrein van het verpleeghuis bestaat voor een belangrijk deel uit bebouwing. Deze bebouwing bestaat uit permanente gebouwen die zijn opgetrokken uit baksteen en zijn voorzien van platte daken. Aan de westzijde van het terrein komen twee tijdelijke gebouwen voor die bestaan uit portocabins. Het meest westelijke van deze gebouwen bestaat uit één bouwlaag, het aangrenzende gebouw uit twee bouwlagen.

De gronden rondom de aanwezige gebouwen zijn beplant met sierplantsoenen en opgaande bomen die alle relatief jong zijn. Tussen de plantsoenen liggen gazons en bestrate paden en terrassen. Langs de zuidwest- en westzijde van het terrein ligt watergangen waarvan de oevers ten dele begroeid zijn met riet. In het water zelf groeit onder andere witte waterlelie.

De twee tijdelijke gebouwen van het verpleeghuis Den Weeligenberg met links het gebouw bestaande uit één laag en rechts het gebouw bestaande uit twee bouwlagen (HD)

3 De plannen in relatie tot de natuurwaarden en wet- en regelgeving

3.1 De plannen voor het gebied

De plannen ontwikkeld voor de herinrichting van de bebouwing van het verpleeghuis Den Weeligenberg behelzen in het kort de volgende onderdelen:

- het verwijderen van de tijdelijke gebouwen bestaande uit één- en tweelaags portocabins, en
- de bouw van een nieuw permanent gebouw, direct naast de bestaande bebouwing, van twee, maximaal drie bouwlagen met een bruto vloeroppervlak van 3040 m² waarvan het grondoppervlak (footprint) overeenkomt met de reeds bestaande bebouwing (gebouw Horstendael).

Voor realisatie van de plannen zullen naar verwachting:

- (vrijwel) geen bomen behoeven te worden gekapt of struiken behoeven te worden gerooid, en
- de watergangen aan de randen van het terrein ongemoeid worden gelaten.

3.2 De natuurwaarden van het plangebied

Sier- en bosplantsoenen De beplanting op het terrein wordt regelmatig onderhouden met als gevolg dat er vrijwel geen geschikte groeiplaatsen voor meer natuurlijke vegetaties en voor beschermde plantensoorten voorkomen.

Beeld van de tuin van het verpleeghuis Den Weeligenberg met verharde paden, opgaande bomen, gazons en sierplantsoenen (HD)

Op het terrein groeien verschillende boomsoorten, waaronder zwarte els, haagbeuk, linden, sierkersen, spaanse aak en witte paardenkastanje. De meeste bomen zijn met uitzondering van enkele populieren, betrekkelijk kort geleden aangeplant en zijn derhalve nog relatief jong. Door hun geringe ouderdom bevatten ze geen holten die kunnen fungeren als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen en vogels die jaarrond van vaste verblijfplaatsen gebruikmaken.

De tuin met zijn gazons en sier- en bosplantsoenen vormt wel een geschikt leefgebied voor algemene zoogdieren, zoals egel, en voor algemene vogels van tuinen en parken, zoals houtduif, winterkoning, heggemus, roodborst, merel, zanglijster, zwartkop, tjiftjaf, koolmees, pimpelmees, boomkruiper en vink. Tevens vormt de tuin een geschikt landbiotoop voor de beschermde gewone pad en bruine kikker. Voor de strikt beschermde rugstreeppad is het terrein als gevolg van het beheer en gebruik en het ontbreken van onbegroeide zandige plekken als landbiotoop ongeschikt.

Grazige milieus De gazons, de grasstroken langs de paden en parkeerterreinen en langs de randen van het gebied vormen de grazige milieus binnen het plangebied. Ze beslaan slechts een geringe oppervlakte en worden sterk beïnvloed door het beheer en het gebruik. Als gevolg hiervan zijn ze relatief soortenarm en herbergen ze naar verwachting geen bijzondere soorten. Alleen de grazige stroken langs de randen van het gebied herbergen een meer natuurlijke vegetatie en zijn derhalve wat soortenrijker. In deze stroken komen onder andere gewone ossentong, kruipertje en grote zandkool voor. Gelet op de abiotische omstandigheden en de nabijheid van terreinen met goed ontwikkelde droge grasland-vegetaties kan de soortenrijkdom van de grazige milieus in het plangebied ondanks hun geringe oppervlakte middels een aangepast beheer aanmerkelijk worden vergroot.

Bebouwing De beide te verwijderen tijdelijke gebouwen bestaan uit portocabins. Deze zijn voorzien van een enkelvoudige wand zonder tussenruimten en hebben geen boeiboorden of andere onderdelen die geschikt zijn als verblijfplaats voor gebouwenbewonende vleermuizen. De permanente gebouwen op het terrein zijn voorzien van spouwen die via stootvoegen bereikbaar zijn voor gebouwenbewonende vleermuizen, in het bijzonder gewone dwergvleermuizen.

Alle gebouwen op het terrein zijn voorzien van platte daken, waardoor ze ongeschikt zijn als nestplaats voor gierzwaluw, zwaluwen en huismus.

Watergangen De oevers van de watergangen langs de grenzen van het plangebied vormen een geschikte groeiplaats voor de zwanenbloem. Voorts vormen de beide watergangen in potentie een geschikt leefgebied voor diverse vissoorten. Uit het plangebied en omgeving zijn echter geen waarnemingen van beschermde vissoorten zoals kleine modderkruiper en bittervoorn bekend (RAVON 2006). Voor de beschermde gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker vormen de watergangen een geschikt voortplantingsbiotoop. Voor de strikt beschermde rugstreeppad zijn de watergangen als gevolg van het ontbreken van ondiepe onbegroeide delen langs de oevers ongeschikt.

3.3 Beschermde soorten

Naar verwachting komen er in het plangebied diverse beschermde soorten voor, waaronder soorten die een striktere bescherming genieten. In de eerste plaats zullen enkele soorten vleermuizen, waaronder gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk ook watervleermuis (watergang langs de westgrens) het terrein van het verpleeghuis gebruiken om er te jagen. Gelet op de ligging van het terrein in de omgeving zal er echter geen sprake zijn van een geïsoleerd gelegen, vast jachtgebied. Omdat de portocabins geen ruimten bevatten die geschikt zijn als verblijfplaats voor gebouwenbewonende vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger) is het niet aannemelijk dat in de te verwijderen tijdelijke gebouwen verblijfplaatsen aanwezig zijn. Wel kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn in de permanente gebouwen, maar die zullen door uitvoering van de plannen niet worden aangetast. Evenmin is het aannemelijk dat uitvoering van de

plannen zal leiden tot vernietiging of verstoring van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Enerzijds omdat het overgrote deel van de bomen op het terrein relatief jong is en geen holten bevat die geschikt zijn als verblijfplaats en anderzijds omdat er bij uitvoering van de plannen geen oudere bomen gekapt zullen worden.

Een tweede groep van strikter beschermde soorten wordt gevormd door de vogels. De beide tijdelijke gebouwen zijn minder geschikt als broedplaats voor vogels, maar zouden bijvoorbeeld door een enkel paartje witte kwikstaarten als broedplaats kunnen worden gebruikt. Voorts broeden er in de struiken en bomen op het terrein verschillende soorten vogels. In het plangebied komen geen vogelsoorten voor die jaarrond gebruikmaken van vaste verblijfplaatsen.

De derde groep van beschermde soorten wordt gevormd door de amfibieën. De enige strikter beschermde soort uit deze groep is de rugstreeppad. Hoewel het terrein in de huidige situatie voor deze soort ongeschikt is, en het derhalve niet aannemelijk is dat de soort in het plangebied voorkomt, moet er rekening mee worden gehouden dat de soort zich tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden zal kunnen vestigen. Immers, in de omliggende gebieden komt de soort voor en door de sloop- en bouwwerkzaamheden zullen er tijdelijk open zandige plekken ontstaan die geschikt zijn voor rugstreeppadden.

Voor de rugstreeppad is het plangebied in de huidige situatie minder geschikt, maar de soort zou zich tijdens de uitvoering van de plannen kunnen vestigen (HB)

3.4 De plannen en de Flora- en Faunawet

Voor uitvoering van de plannen heeft voor vleermuizen geen ontheffing te worden aangevraagd, omdat het niet aannemelijk is dat de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet voor deze strikt beschermde soorten overtreden zullen worden. Immers, het plangebied vormt geen geïsoleerd vast jachtgebied en evenmin herbergen de te verwijderen gebouwen ruimten die geschikt zijn als verblijfplaats voor gebouwenbewonende vleermuizen. Ook komen er op het terrein geen bomen voor met holten die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Indien het slopen van de tijdelijke gebouwen en andere maatregelen die sterk ingrijpen op het terrein, zoals het kappen van enkele bomen en rooien van enkele struiken, worden uitgevoerd buiten het broedseizoen, behoeft voor vogels geen ontheffing te worden aangevraagd voor uitvoering van de plannen. Hierbij dient wel de kanttekening te worden geplaatst dat het broedseizoen van vogels geen vaste periode is. Sommige soorten kunnen ook vóór 1 maart of na 15 juli (tot in september) nog nestelen. Het is derhalve raadzaam om voorafgaand aan de werkzaamheden, de objecten en elementen waaraan werkzaamheden gaan plaatsvinden te (laten) controleren op de eventuele aanwezigheid van nesten. In de huidige situatie is het terrein minder geschikt voor de rugstreeppad. De soort komt echter wel voor in de omliggende gebieden en het is derhalve niet uitgesloten dat deze zich tijdens de uitvoering van de sloop- en bouwwerkzaamheden alsnog zal vestigen, omdat er dan in het plangebied geschikte milieus (onbegroeide, zandige terreindelen) zullen ontstaan. Om vertraging bij de uitvoering te voorkomen is het raadzaam, zo mogelijk na overleg met LNV, op voorhand een ontheffing voor deze strikt beschermde soort aan te vragen.

3.5 De plannen en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De afstanden tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde terreinen die onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) bedragen ruim honderd meter (Vogelzang) en ruim vijfhonderd meter (ecologische verbindingzone langs de Leidsche Trekvaart) (figuur 2). Omdat het plangebied op enige afstand ligt van de EHS en de realisatie van de plannen voor het verpleeghuis Den Weeligenberg, vergeleken met de huidige situatie, naar verwachting niet zal leiden tot extra negatieve effecten voor de EHS, behoeven de plannen niet onderworpen te worden aan een zogeheten nee, tenzij-toets.

Figuur 2. Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van de Ecologische Hoofdstructuur

Bron: Provincie Zuid-Holland 2009

De groene gebieden zijn bestaande natuurgebieden, de paarse gebieden zijn ecologische verbindingzones

4 Conclusies

Natuurwaarden

- In het plangebied komen diverse beschermde soorten voor, waarvan een aantal een striktere bescherming geniet.
- Omdat de portocabins geen ruimten bevatten die geschikt zijn als verblijfplaats voor gebouwenbewonende vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger) is het niet aannemelijk dat in de te verwijderen tijdelijke gebouwen verblijfplaatsen aanwezig zijn.
- Wel kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn in de permanente gebouwen, maar die zullen door uitvoering van de plannen niet worden aangetast.
- Evenmin is het aannemelijk dat uitvoering van de plannen zal leiden tot vernietiging of verstoring van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Enerzijds omdat het overgrote deel van de bomen op het terrein relatief jong is en geen holten bevat die geschikt zijn als verblijfplaats en anderzijds omdat er bij uitvoering van de plannen geen oudere bomen gekapt zullen worden.
- De beide tijdelijke gebouwen zijn minder geschikt als broedplaats voor vogels, maar zouden bijvoorbeeld door een enkel paartje witte kwikstaarten als broedplaats kunnen worden gebruikt.
- Voorts broeden er in de struiken en bomen op het terrein verschillende soorten vogels.
- In het plangebied komen geen vogelsoorten voor die jaarrond gebruikmaken van vaste verblijfplaatsen.
- Hoewel het terrein in de huidige situatie ongeschikt is voor de rugstreepad en het derhalve niet aannemelijk is dat de soort in het plangebied voorkomt, moet er rekening mee worden gehouden dat de soort zich tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden zal kunnen vestigen.

Flora- en Faunawet

- Voor uitvoering van de plannen heeft voor vleermuizen geen ontheffing te worden aangevraagd, omdat het niet aannemelijk is dat de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet voor deze strikt beschermde soorten overtreden zullen worden.
- Indien het slopen van de tijdelijke gebouwen en andere maatregelen die sterk ingrijpen op het terrein, zoals het kappen van enkele bomen en rooien van enkele struiken, worden uitgevoerd buiten het broedseizoen, heeft voor vogels geen ontheffing te worden aangevraagd voor uitvoering van de plannen.
- Hierbij dient wel de kanttekening te worden geplaatst dat het broedseizoen van vogels geen vaste periode is. Sommige soorten kunnen ook vóór 1 maart of na 15 juli (tot in september) nog nestelen. Het is derhalve raadzaam om voorafgaand aan de werkzaamheden, de objecten en elementen waaraan werkzaamheden gaan plaatsvinden te (laten) controleren op de eventuele aanwezigheid van nesten.
- Het is niet uitgesloten dat de rugstreepad zich tijdens de uitvoering van de sloop- en bouwwerkzaamheden in het plangebied zal vestigen.
- Om vertraging bij de uitvoering te voorkomen is het raadzaam, zo mogelijk na overleg met LNV, op voorhand een ontheffing voor de strikt beschermde rugstreepad aan te vragen.

Nee, tenzij-regime

- Omdat het plangebied op enige afstand ligt van de EHS en de realisatie van de plannen voor het verpleeghuis Den Weeligenberg, vergeleken met de huidige situatie, naar verwachting niet zal leiden tot extra negatieve effecten voor de EHS, behoeven de plannen niet onderworpen te worden aan een zogeheten nee, tenzij-toets.

In de watergang langs de westgrens van het plangebied groeien velden met waterlelies. De watergang zal bij uitvoering van de plannen niet worden aangetast (HD)

5 Geraadpleegde literatuur

- Backes, Ch.W., P.J.J. van Buuren & A.A. Freriks 2004. Hoofdlijnen natuurbeschermingsrecht. Sdu Uitgevers bv., Den Haag.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV-Uitgeverij, Utrecht.
- Provincie Noord-Holland 2008. Globale kaart. Ruimtelijke bescherming & Compensatie Natuur en Recreatie. Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- RAVON 2006. Waarnemingenoverzicht 2005. *RAVON* 8(3): 46-62.

Geraadpleegde websites

bodemdata.nl

geo.zuid-holland.nl/geo-loket/kaart_pehs.html